

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЪР НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ

Изх.№ 17-00-579/2014 г.

ДО
Г-Н КРАСИМИР ВЕЛЧЕВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО ВЕРОИЗПОВЕДАНИЯТА И
ПРАВТА НА ЧОВЕКА КЪМ
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ВЕЛЧЕВ,

В отговор на Ваше писмо с изх. № 453-14-9 от 12.12.2014 г. с искане за становището, в рамките на компетентност на Министерството на външните работи, по внесения проект на решение за признаване на геноцида над арменците в Османската империя 1915-1922 г. № 454-02-6, внесен от народния представител Волен Николов Сидеров и група народни представители на 27. 10. 2014 г., бих искал да изразя следното становище на министерство на външните работи:

Решение на Народното събрание от сферата на външната политика, свързано със събития в други държави, вкл. исторически събития, в настоящия случай следва да бъде базирано главно на нормите на международното право. Геноцидът е кодифициран като престъпление съгласно международното право през 1948 г. с приемането на Конвенцията на ООН за преследване и наказване на престъплението геноцид. Тази конвенция няма обратна сила за събития, настъпили преди влизането ѝ в сила. България и Турция са страни по Конвенцията от 1950 г.

По смисъла на Конвенцията геноцид е всяко от следните действия, извършени с намерение да бъде унищожена изцяло или отчасти една национална, етническа, расова или религиозна група като такава: а) убиване на членове на групата; б) причиняване на тежки телесни или душевни повреди на членове на групата; в) умишлено налагане на групата на условия на живот, целящи нейното пълно или частично физическо унищожение; г) налагане на мерки за предотвратяване на ражданията в групата; е) насилствено предаване на деца от групата на друга група.

Съгласно чл. VI от Конвенцията лицата, обвинени в геноцид трябва да бъдат съдени от компетентен съд на държавата, на чиято територия действието е било извършено, или от международен наказателен съд, който може да бъде компетентен по отношение на онези договарящи страни, които са признали неговата юрисдикция. Това означава, че юрисдикцията се осъществява само към лица по отношение на извършеното престъпление.

Римският статут на Международния наказателен съд (МНС), учреден през 1998 г., поставя престъплението геноцид под юрисдикцията на съда, като едно от най-тежките престъпления, които създават безпокойство за цялата международна общност.

В съответствие с Римския статут на МНС, съдът има юрисдикция по отношение на изброените в него престъпления, които са извършени от лица, а не от държави.

Този принцип на международното наказателно право, а именно наказателната юрисдикция за извършените престъпления с международен характер да се прилага спрямо лица, а не към държави, е всеобщо признат.

В тази връзка следва обаче да се подчертае, че личната наказателна отговорност не засяга отговорността на държавите по международното право. Между отговорността на държавата като субект на международното право и индивидуалната отговорност съществува разлика във формата на отговорността: докато отговорността на държавата може да бъде политическа или имуществена, отговорността на индивидите е наказателна и имуществена. Принципно, в теорията на международното право отговорността на държавата поставя на внимание редица въпроси, като пределите на отговорността, видовете отговорност според основанието на отговорността, формите за реализиране на отговорността на държавата и др. Например, държавата носи отговорност за извършени нарушения на международното право чрез актове на нейни висши представители на власт и управление, когато тези органи са действали в упражнението на предоставените им компетенции. Такива могат да бъдат например нарушения чрез законодателни или правителствени актове на конвенциите за законите и обичаите на войната (вкл: геноцид по време на война) и т.н.

Конвенцията от 1948 г. няма ретроактивно приложение към събития, настъпили преди влизането ѝ в сила. В този смисъл, въпреки че събитията в периода 1915-1922 г. без съмнение съдържат елементи на дадената впоследствие в Конвенцията дефиниция, не би могло (зло)деяния, извършени преди изработването и приемането на тази международноправна дефиниция, да бъдат формално определяни като „геноцид“ по смисъла на Конвенцията. Следователно, подобно признаване не би могло да има юридическа стойност.

Министерството на външните работи е било сезирано нееднократно в политически план по въпроса за признаване на геноцида над арменците в Османската империя от 1915-1922 г. Нашето политическо, валидно към момента становище е, че приемането на подобно решение от Народното събрание би довело до сериозно влошаване на двустранните отношения между Република България и Република Турция. Такъв акт би създал пречки пред преговорите между двете страни по съществуващите редица нерешени двустранни въпроси, които в по-голямата си част са обект на разглеждане в заседаващата ежегодно Смесена комисия по нерешените въпроси в двустранните отношения между Република България и Република Турция. Министерството на външните работи не е компетентно да се изказва по взети подобни решения от някои органи на местната власт в Република България.

София, 15 декември 2014 г.

С уважение,

